Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000542207

Datum
14 oktober 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
RB, WBB

Bijlage(n)
1

Aan MinVRO
Van CZW

nota

Kamerbrief ter uitvoering van de motie Van der Plas inzake herintroductie artikel 1.4 Chw

Aanleiding

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen van 18 september 2025 heeft het lid Van der Plas een motie ingediend die de regering verzoekt om uiteen te zetten hoe artikel 1.4 van de Crisis- en herstelwet (hierna: Chw) opnieuw onderdeel kan worden van de Omgevingswet zodat woningbouw en bijbehorende energie-infrastructuur sneller gerealiseerd worden. Dit artikel regelde kortgezegd dat een gemeente of een provincie niet in beroep kon tegen een besluit van de rijksoverheid, tenzij het besluit tot die gemeente of provincie was gericht.
Met bijgevoegde brief wordt aangegeven hoe uitvoering wordt gegeven aan deze motie. De brief is ambtelijk afgestemd met EZ.

Geadviseerd besluit

Instemmen met en ondertekenen van bijgevoegde brief.

Kern

- Om aan de motie uitvoering te geven, zal in de brief worden toegelicht hoe artikel 1.4 Chw werkte en waarom deze bepaling niet in de Omgevingswet is opgenomen. Ook wordt aangegeven dat voor een goede afweging of herintroductie van deze bepaling een bijdrage kan leveren aan versnelling van beroepsprocedures bij woningbouwprojecten en bijbehorende energie-infrastructuur (energie- en CO_2-projecten), nader onderzoek nodig is en hiermee is gestart. Na uw akkoord op deze brief, zal de onderzoeksopdracht voor dit onderzoek worden bevestigd.
- In de toelichting wordt het voorgaande per element behandeld.

Toelichting

Hoe werkte artikel 1.4 Chw?

- In artikel 1.4 Chw was kort gezegd opgenomen dat een decentrale overheid niet in beroep kon gaan bij de bestuursrechter tegen een besluit van de centrale overheid, tenzij dat besluit was gericht aan die decentrale overheid.

Waarom niet opgenomen in Omgevingswet?

- In de Omgevingswet is een groot deel van de bepalingen van de Chw opgenomen; artikel 1.4 van de Chw is daarbij komen te vervallen.
- Geschillen tussen overheden onderling zouden zoveel mogelijk via minnelijke weg opgelost moeten worden. Ook is één van de uitgangspunten van de Omgevingswet dat bestuursorganen gelijkwaardig zijn en dat er onderling vertrouwen is.

- Daarnaast zijn alle procesrechtelijke bepalingen van hoofdstuk 1 Chw, waaronder artikel 1.4 Chw, tweemaal geëvalueerd. Daaruit bleek dat het uitsluiten van beroep door decentrale overheden vaak geen substantiële tijdwinst opleverde, aangezien er meestal ook andere partijen waren die in beroep gingen.
- En ander ongewenst neveneffect van het uitsluiten van beroep door decentrale overheden was het risico op procedures bij de burgerlijke rechter door bestuursorganen. Zo ontstonden er voor belanghebbenden bij hetzelfde besluit twee parallelle procedures. Dit is onwenselijk.
- Daarenboven duren procedures bij de burgerlijke rechter gemiddeld langer dan bestuursrechtelijke procedures, zodat het effect van deze bepaling net tegengesteld kon zijn aan wat werd beoogd: een vertraging in plaats van een versnelling van de procedures.
- Om voorgaande redenen is artikel 1.4 Chw bij het omzetten van de Chw naar de Omgevingswet niet generiek overgenomen.

Nader onderzoek naar herintroductie
- Wat betreft woningbouwprojecten zal een herintroductie van artikel 1.4 Chw niet of nauwelijks effect hebben. Bij woningbouwprojecten zal het vrijwel altijd gaan om een besluit van een bestuursorgaan van een gemeente (de gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders), zoals de wijziging van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een woningbouwproject, en hierop was artikel 1.4 Chw niet van toepassing.
- In de Wet versterking regie volkshuisvesting is onderling beroep tussen gemeenten over woningbouwprojecten uitgesloten en wordt voorkomen dat gemeenten tegenover elkaar bij de bestuursrechter staan.[1] Dit artikel moet nog in werking treden.
- Omdat voorgaande argumenten hoofdzakelijk betrekking hebben op woningbouw en niet op de realisatie van energie-infrastructuur en het ministerie meerdere signalen ontvangt over het herintroduceren van een bepaling à la artikel 1.4 Chw, is nader onderzoek nodig om een goede afweging te kunnen maken.
- Daarom wordt daartoe de Rijksuniversiteit Groningen gevraagd hier zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek naar te verrichten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief ter uitvoering van de motie Van der Plas inzake herintroductie artikel 1.4 Chw	

[1] Middels het gewijzigd amendement Wijen-Nass ter vervanging van dat gedrukt onder 61, Kamerstukken II 2024/25, 36512, nr. 101.